

M. C.

**Dziedziczenie gospodarstw rolnych
według kodeksu cywilnego i
przepisów wprowadzających kod.
cyw.**

Palestra 8/10(82), 73-74

1964

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

gdy stanowi bezprawną napaść. Wprawdzie ustalenie w praktyce, kto jest napastnikiem, a kto napadniętym, może nastęrczać duże trudności, jednakże nie przekracza ono możliwości doświadczonego i skrupulatnego sędziego.

W tym celu należy zbadać podłoże samego zajścia.

Bójki powstają przeważnie na zabawach i weselach wiejskich, między sąsiadami oraz wskutek napaści chuligańskiej.

Bójki sąsiedzkie powstają na tle posiadania gruntu, granicy, przejazdu; dochodzi do nich na skutek tego, że jedna ze stron dąży do rozszerzenia swego stanu posiadania. Napaść chuligańska ma miejsce wtedy, gdy — bardzo często bez żadnego powodu — zostanie napadnięty przechodzień. W obu tych wypadkach ustalenie napastnika nie nastęrcza poważnych trudności.

Najtrudniej jednak jest ustalić, kto jest napadnięty w bójkach na zabawach. Uczestnicy takich bójek przeważnie znajdują się pod wpływem alkoholu. Bójkę rozpoczyna zazwyczaj jedna strona, a dopiero potem może się zdarzyć, że napadnięci przekroczą granice obrony koniecznej. W wypadku bójek na zabawach i weselach sędziowie z reguły odrzucają możliwość obrony koniecznej. Jako przykład skazania niewinnego człowieka autor cytuje orzeczenie Sądu Wojewódzkiego i Sądu Najwyższego (w zwykłym składzie) w sprawie, której dotyczył wyrok składu 7 sędziów Sądu Najwyższego (OSP i KA 1963, poz. 194); oba sądy stwierdziły, że oskarżony włączył się do grona bijących się po to, aby bijących rozdzielić i ratować jednego z uczestników, przeciwko któremu działało trzech pozostałych uczestników bójki; pomimo to został on skazany na dwa lata więzienia.

Reasumując, autor podkreśla między innymi, że podstawową wadą naszego orzecznictwa jest zapoznawanie zagadnienia bezprawności udziału w bójce, a w związku z tym fałszywe ujmowanie obrony koniecznej na tej podstawie, że każdy uczestnik bójki występuje w podwójnym charakterze: napastnika i napadniętego. Zdaniem autora „jeżeli mimo wyczerpania dowodów nie można wyłączyć obrony koniecznej oskarżonego, to należy go uniewinnić, nie ryzykować zaś skazania niewinnego”.

Zmiany w ustawodawstwie cywilnym znajdują się w centrum uwagi środowiska prawniczego. Ostatnie zeszyty prasy prawniczej przynoszą szereg opracowań, które są pomocne w zaznajomieniu się z nowymi ustawami i w uświadomieniu sobie tego co przynoszą nowego. Właśnie b. ciekawy temat pt.

Dziedziczenie gospodarstw rolnych według kodeksu cywilnego i przepisów wprowadzających kod. cyw.

omawia Janusz Pietrzykowskij na łamach nr 8-9 (1964) „Nowego Prawa”.

Kodeks cywilny wraz z przepisami wprowadzającymi wchodzi w życie w dniu 1 stycznia 1965 r., przepisy jednak dotyczące dziedziczenia gospodarstw rolnych weszły w życie z dniem ogłoszenia, tj. z dniem 18 maja 1964 r.

W zasadzie przepisy wprowadzające k.c. przyjmują zasadę stosowania prawa obowiązującego w chwili otwarcia spadku. Zasada ta nie obowiązuje jednak w stosunku do dziedziczenia gospodarstw rolnych, do których stosują się przepisy kodeksu cywilnego, choćby spadek otworzył się przed wejściem w życie tego kodeksu. Przepisy wprowadzające przewidują od tej ostatniej zasady szereg wyjątków, tak że ostatecznie dziedziczenie kształtuje się w sposób odrębny co do spadków otwartych: 1) w okresie od dnia 18.V.1964 r. do dnia 31.XII.1964 r., 2) od dnia 5.VII.1963 r. do dnia 17.V.1964 r. i 3) przed dniem 5.VII.1963 r.

Autor omawia w sposób szczegółowy dziedziczenie gospodarstw rolnych z ustawy, dziedziczenie testamentowe tych gospodarstw i dziedziczenie wkładu grunтового rolniczej spółdzielni produkcyjnej w każdym z poszczególnych okresów.

W tymże numerze „Nowego Prawa” (nr 7-8/1964) znajdujemy artykuł Józefa Litwina pt.

Zmiany w dziedzinie zawierania małżeństw i rejestracji stanu cywilnego, jakie przynosi kodeks rodzinny i opiekuńczy

Autor określa granice poruszanych problemów w sposób następujący: „Tematyka niniejszego artykułu obraca się jedynie w granicach sfery zagadnień unormowanych w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, która ma bezpośredni związek z działalnością urzędów stanu cywilnego, i artykuł ten ma za zadanie jedynie omówienie zmian stanu prawnego, jakie nowy kodeks przynosi w tym zakresie”. Poza sferą rozważań autora pozostało to, co uległo zmianom w zakresie zagadnień związanych z unieważnieniem małżeństwa i rozwodem, zaprzeczeniem i sądowym ustaleniem ojcostwa, unieważnieniem uznania i przysposobieniem.

Omawiając zmiany, jakie przynosi kodeks rodzinny i opiekuńczy, autor koncentruje swą uwagę na następujących zagadnieniach: 1) termin do namysłu przy zawieraniu małżeństw, 2) przeszkody do zawarcia małżeństwa, 3) forma zawarcia małżeństwa, 4) nadzwyczajna forma zawarcia małżeństwa (w razie niebezpieczeństwa grożącego życiu jednej ze stron), 5) uznanie dziecka, 6) nazwisko żony.

○ zmianach w prawie małżeńskim w świetle kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

pisze Seweryn Szer w zesz. 7 „Państwa i Prawa”.

Z zakresu stosunków regulowanych przez Kodeks rodzinny i opiekuńczy autor zajmuje się zmianami, jakie nowy akt ustawodawczy wprowadza do prawa małżeńskiego. Omówione zostały między innymi przepisy dotyczące zawarcia małżeństwa i przeszkód do jego zawarcia, unieważnienia małżeństwa, nazwiska mężatki, wspólności ustawowej i rozwodu.

M. C.

NACZELNA RADA ADWOKACKA

A. Uchwały Prezydium NRA

APLIKANT ADWOKACKI MOŻE SPRAWOWAĆ CZYNNOŚCI SYNDYKA MASY UPADŁOŚCI

(uchwała Prezydium NRA z dnia 10 września 1964 r.)

Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej, po rozpoznaniu pisma Rady Adwokackiej w Lublinie z dnia 13 września 1963 r. o wyjaśnienie, czy aplikant adwokacki może sprawować czynności syndyka masy upadłości,